

Memorandwm Esboniadol ar gyfer Rheoliadau Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (Diwygiadau Canlyniadol a Darpariaethau Amrywiol) 2021

Lluniwyd y Memorandwm Esboniadol hwn gan yr Adran Llywodraeth Leol ac fe'i gosodir gerbron Senedd Cymru ar y cyd â'r is-ddeddfwriaeth uchod ac yn unol â Rheol Sefydlog 27.1.

Datganiad y Gweinidog

Yn fy marn i, mae'r Memorandwm Esboniadol hwn yn rhoi darlun teg a rhesymol o effaith ddisgwyliedig Rheoliadau Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (Diwygiadau Canlyniadol a Darpariaethau Amrywiol) 2021. Rwyf wedi fy modloni bod y manteision yn cyfiawnhau'r costau tebygol.

Julie James AS
Y Gweinidog Tai a Llywodraeth Leol
23 Chwefror 2021

RHAN 1

1. Disgrifiad

Mae Rheoliadau Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (Diwygiadau Canlyniadol a Darpariaethau Amrywiol) 2021 ('y Rheoliadau') yn gwneud diwygiadau:

- sy'n ganlyniadol i ddiwygiadau a wnaed gan Atodlen 4 i Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (Deddf 2021) i ddarpariaethau yn Rhan 5A o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 (Deddf 1972); neu
- sy'n rhoi effaith i ddarpariaethau yn adran 47 o Ddeddf 2021 sy'n ymwneud â mynychu cyfarfodydd o bell.

Mae'r Rheoliadau hefyd yn gwneud darpariaeth ynghylch y cyfnod o amser y mae'n ofynnol i rai dogfennau awdurdodau lleol fod ar gael yn electronig o dan Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Coronafeirws) (Cyfarfodydd) (Cymru) 2020.

2. Materion o ddiddordeb arbennig i'r Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a Chyfansoddiad

Dim

3. Y cefndir deddfwriaethol

Mae'r Rheoliadau yn cael eu gwneud o dan adrannau 50 a 173 o Ddeddf 2021 ac adrannau 22 a 105 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000.

Mae Rhan 5A o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 ("Deddf 1972") yn gwneud darpariaeth mewn perthynas â mynediad i gyfarfodydd a dogfennau awdurdodau lleol. Cymhwysir darpariaethau Rhan 5A mewn deddfiadau eraill i bwyllgorau a thrafodion penodol awdurdodau lleol ac i awdurdodau Parciau Cenedlaethol.

Mae adran 47 o Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 ("Deddf 2021") yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol wneud a chyhoeddi trefniadau at ddibenion sicrhau bod modd cynnal cyfarfodydd awdurdodau lleol drwy ddulliau o bell sy'n galluogi personau nad ydynt yn yr un lle i fynychu cyfarfodydd o bell, os bodlonir amodau penodol.

Mae Atodlen 4 i Ddeddf 2021 yn diwygio, ymhlith darpariaethau eraill, Ran 5A o Ddeddf 1972 i'w gwneud yn ofynnol i ddogfennau cyfarfodydd awdurdodau lleol penodol gael eu cyhoeddi'n electronig i ategu'r gofynion o dan adran 47 o Ddeddf 2021, a rhoi iddynt effaith, ac at ddibenion cysylltiedig.

Mae adran 50 o Ddeddf 2021 yn galluogi Gweinidogion Cymru i wneud rheoliadau sy'n gwneud darpariaeth ar gyfer ac mewn perthynas â gofynion sy'n ymwneud â hysbysiadau a dogfennau eraill sy'n ymwneud â chyfarfodydd awdurdodau lleol a chynnal cyfarfodydd o'r fath.

Mae adran 22 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 yn galluogi Gweinidogion Cymru i wneud darpariaeth drwy reoliadau sy'n ymwneud â mynediad cyhoeddus i gyfarfodydd, penderfyniadau a dogfennau gweithrediaethau awdurdodau lleol a'u pwyllgorau. Pan ddirprwyir swyddogaethau gweithredol i aelodau unigol o'r weithrediaeth, ni wneir y penderfyniadau hynny yng nghyfarfodydd y weithrediaeth. Mae adran 22 yn galluogi Gweinidogion Cymru i wneud rheoliadau sy'n ymwneud â phenderfyniadau gweithrediaeth nad ydynt yn cael eu gwneud yng nghyfarfodydd y weithrediaeth.

Mae adran 105(5) o Ddeddf 2000 a pharagraffau 30 a 34 o Atodlen 11 i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 yn darparu y bydd y weithdrefn penderfyniad negyddol yn gymwys i Reoliadau a wneir o dan adran 22 o Ddeddf 2000.

Mae adrannau 174(4) a (5)(f) a (t) o Ddeddf 2021 yn darparu y bydd y weithdrefn penderfyniad cadarnhaol yn gymwys i Reoliadau a wneir o dan adran 50 neu adran 173 o Ddeddf 2021.

O dan adran 40 o Ddeddf Deddfwriaeth (Cymru) 2019, gellir cyfuno darpariaeth sy'n ddarostyngedig i'r weithdrefn negyddol yn yr un offeryn â darpariaeth sy'n ddarostyngedig i'r weithdrefn gadarnhaol. O ganlyniad, mae'r weithdrefn gadarnhaol yn gymwys i'r Rheoliadau hyn.

4. Diben y ddeddfwriaeth a'r effaith y bwriedir iddi ei chael

Rhan 1

Mae rheoliad 1 yn nodi'r teitl a'r darpariaethau cychwyn.

Rhan 2

Mae rheoliad 2 yn diwygio darpariaethau Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 fel bod rhaid i awdurdod lleol, wrth ystyried adroddiad er budd y cyhoedd a wnaed gan Archwilydd Cyffredinol Cymru, beidio ag eithrio adroddiad o'r fath rhag cael ei gyhoeddi neu ei archwilio'n electronig neu rhag hawliau mynediad ac felly mae'r hysbysiad sydd i'w roi o gyfarfodydd awdurdodau lleol i ystyried adroddiadau o'r fath yn gyson â'r gofynion newydd o dan Ddeddf 2021.

Mae rheoliad 3 yn diwygio adran 49 o Ddeddf Democratiaeth Leol, Datblygu Economaidd ac Adeiladu 2009, fel bod rhaid i awdurdod lleol, wrth ystyried adroddiad er budd y cyhoedd gan Archwilydd Cyffredinol Cymru ar endidau sy'n gysylltiedig â'r awdurdod hwnnw, beidio ag eithrio adroddiad o'r fath rhag gael ei gyhoeddi neu ei archwilio'n electronig neu rhag hawliau mynediad.

Mae rheoliad 4 yn diwygio Deddf Democratiaeth Llywodraeth Leol (Cymru) 2013 i ddiddymu adran 56 o'r Ddeddf honno, a fewnosododd is-adran (1ZA) yn adran 232 o Ddeddf 1972; cafodd yr is-adran honno ei hun ei hepgor gan ddarpariaeth a wnaed yn Atodlen 4 i Ddeddf 2021.

Mae rheoliad 5 yn diwygio Deddf 2021 i ddarparu bod dogfennau sy'n ymwneud â chyfarfodydd awdurdodau lleol y mae'n ofynnol iddynt gael eu cyhoeddi'n electronig i gael eu trin fel dogfennau y mae'n ofynnol iddynt yn ôl y gyfraith fod yn agored i gael eu harchwilio'n gyhoeddus at ddibenion paragraff 5 o Atodlen 1 i Ddeddf Difenwi 1996, a'u bod yn freintiedig felly (oni ddangosir eu bod yn cael eu cyhoeddi yn faleisus).

Rhan 3

Mae rheoliad 6 yn diwygio Gorchymyn Awdurdodau Parciau Cenedlaethol (Cymru) 1995 i roi effaith lawn i ddarpariaethau Deddf 2021 sy'n ymwneud â mynychu cyfarfodydd o bell a rhoi gwysion a hysbysiadau yn electronig.

Mae rheoliad 7 yn diwygio Rheoliadau Pwyllgorau Safonau (Cymru) 2001. Mae'r Rheoliadau hynny'n cymhwyso darpariaethau Rhan 5A o Ddeddf 1972 i gyfarfodydd pwyllgorau safonau awdurdodau lleol, gydag addasiadau. Mae'r diwygiadau a wneir i'r Rheoliadau hynny yn ganlyniadol i'r newidiadau a wnaed i Ran 5A o Ddeddf 1972 gan Atodlen 4 i Ddeddf 2021.

Mae rheoliad 8 yn diwygio Rheoliadau Deddf Trwyddedu 2003 (Gwrandawiadau) 2005 i gymhwyso i wrandawiadau pwyllgorau trwyddedu awdurdodau lleol y diwygiadau a wnaed i Ran 5A o Ddeddf 1972, yn enwedig mewn perthynas â hysbysiadau o wrandawiadau. Mae rheoliad 9 yn gwneud yr un fath mewn perthynas â Rheoliadau Deddf Gamblo 2005 (Trafodion Pwyllgorau ac Is-bwyllgorau Trwyddedu) (Trwyddedau Mangreoedd a Datganiadau Dros Dro) (Cymru a Lloegr) 2007.

Rhan 3

Mae Rhan 3 yn gwneud darpariaeth sy'n ymwneud â Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Coronafeirws) (Cyfarfodydd) (Cymru) 2020 ("Rheoliadau 2020").

Nid oedd Rheoliadau 2020 yn pennu cyfnod cadw ar gyfer dogfennau penodol a gyhoeddwyd yn electronig sy'n ymwneud â chyfarfodydd awdurdodau lleol a gynhaliwyd rhwng 22 Ebrill 2020 a 31 Ebrill 2021 o dan y rheoliadau hynny. Mae rheoliad 10 o'r rheoliadau hyn yn pennu y dylai dogfennau o'r fath barhau i fod ar gael yn electronig am chwe blynedd, sef y cyfnod cadw penodedig ar gyfer y dogfennau y mae'n ofynnol eu cyhoeddi'n electronig o dan Ddeddf 2021.

Mae rheoliad 11 yn gwneud darpariaeth drosiannol sy'n ymwneud â hysbysiadau neu ddogfennau a gyhoeddir neu a anfonir cyn 1 Mai 2021 mewn perthynas â chyfarfodydd a gynhelir ar y dyddiad hwnnw neu wedi hynny.

5. Ymgynghori

Ni chafwyd ymgynghoriad ffurfiol gan fod y Rheoliadau'n gwneud diwygiadau technegol canlyniadol.

6. Asesiad Effaith Rheoleiddiol

Ystyriwyd Cod Ymarfer Gweinidogion Cymru ar gynnal Asesiadau Effaith Rheoleiddiol mewn perthynas â'r Rheoliadau.

Yn syml, mae rheoliadau 2 i 9 yn gwneud diwygiadau canlyniadol i statud ac mae rheoliad 11 yn gwneud darpariaeth drosiannol. Nid yw'r darpariaethau hynny'n gorfodi costau ar fusnesau, elusennau na chyrrff gwirfoddol na'r sector cyhoeddus, nac yn lleihau eu costau.

Mewn perthynas â rheoliad 10, ystyriwyd dau opsiwn:

- Opsiwn 1: Gwneud Dim
- Opsiwn 2: Cyflwyno'r rheoliadau

Costau a manteision

Opsiwn 1

Dyma'r opsiwn sylfaenol ac felly nid oes unrhyw gostau na manteision ychwanegol sy'n gysylltiedig â'r opsiwn hwn.

Opsiwn 2

Nid oes unrhyw gostau ychwanegol wedi'u nodi o dan yr opsiwn hwn.

Mae eisoes yn ofynnol i awdurdodau lleol sicrhau bod dogfennau penodol sy'n ymwneud â chyfarfodydd a gynhelir rhwng 22 Ebrill 2020 a 31 Ebrill 2021 ar gael yn electronig.

Mae rheoliad 10 yn pennu y dylai'r dogfennau hynny barhau i fod ar gael am gyfnod o chwe blynedd o ddyddiad y cyfarfod. Ni ddisgwylir y bydd costau ychwanegol yn gysylltiedig â gosod terfyn amser ar ba mor hir y mae'n rhaid i'r dogfennau barhau i fod ar gael.

Ystyrir bod rheoliad 10 yn taro cydbwysedd priodol rhwng:

- (a) sicrhau bod cofnodion electronig sy'n ymwneud â chyfarfodydd awdurdodau lleol yn parhau i fod ar gael i'r cyhoedd graffu arnynt am gyfnod rhesymol o amser; a
- (b) peidio â'i gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol gadw'r cofnodion hynny am gyfnod amhenodol.

Asesu'r gystadleuaeth

Ni ddisgwylir i'r Rheoliadau effeithio ar lefel y gystadleuaeth yng Nghymru nac ar gystadleurwydd busnesau Cymru.